

VALTIONEUVOSTON ASETUS METSÄSTYSASETUKSEN MUUTTAMISESTA

1 Yleistä

Hallituksen esitys laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain ja metsästyslain muuttamisesta (HE 286/2018 vp) on eduskunnan käsiteltävänä. Esityksessä ehdotetaan metsästyslakia (615/1993) muutettavaksi siten, ettei lakia enää sovellettaisi pesukarhuun, piisamiin, rämemajavaan eikä supikoiraan, jotka on Euroopan unionin lainsäädännössä määritelty haitallisiksi vieraslajeiksi. Samalla kansallisesti merkittävien haitallisten vieraslajien luetteloon kuuluva minkki poistettaisiin metsästyslain soveltamisalasta ja kultasakaali lisättäisiin metsästyslaissa säädettyihin riistolajeihin. Lain on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian. Ehdotettavalla asetuksella tehtäisiin edellä mainitusta lainmuutoksesta johtuvat tekniset muutokset metsästäysasetukseen (666/1993) edellyttäen, että eduskunta hyväksyy lakiehdotukset.

Laki metsästyslain muuttamisesta (555/2018) on tullut voimaan 1 päivänä elokuuta 2018. Metsästyslakia muutettiin siten, naakka lisättiin metsästyslain rauhoittamattomien lintujen luetteloon. Naakkojen pyydystäminen on ollut mahdollista viime elokuun alusta lähtien, mutta naakalle ei ole säädetty metsästäysasetuksessa rauhoitusai-
kaa.

Asetus annettaisiin metsästyslain 21, 29, 34 ja 50 §:n nojalla.

2 Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Asetusehdotuksessa sallittaisiin jousiaseen käyttö hirvenmetsästyksessä. Lisäksi säädettäisiin ampumakokeen suorittamisvelvollisuudesta ja ominaisuuksista, jotka hirven ampumiseen käytettävän jousiaseen ja nuolen tulisi täyttää. Jousiaseen käyttö helpottaisi hirvien aiheuttamien vahinkojen torjuntaa varoalueiltaan haastavilla alueilla, kuten esimerkiksi asutuksen läheisyydessä. Muutoksella tuettaisiin myös jousimetsästyksen suosion myönteistä kehitystä ja erätalouden toimintaedellytyksiä.

Hirvieläintä ajavan koiran käyttöä koskevaa säkäkorkeusrajoitusta muutettaisiin. Tarkoituksena on tehostaa etenkin voimakkaasti lisääntyneen valkohäntäpeurakannan metsästystä sallimalla nykyistä korkeampien ajavien koirien käyttö hirvieläinten metsästyksessä. Samalla saataisiin uusia metsästäjäryhmiä kiinnostumaan hirvieläinten metsästyksestä. Sääntely mahdollistaisi esimerkiksi dreeverin käyttämisen ajavana koirana hirvieläinten metsästyksessä.

Asetusehdotuksessa säädettäisiin naakan rauhoitusajasta. Naakka olisi rauhoitettu 1.5.—10.7. välisenä aikana. Naakan rauhoitusajan säätämisen tarkoituksena on lajin pesimärauhan turvaaminen luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY (*lintudirektiivi*) edellyttämällä tavalla.

Elävänä pyytävän loukun tai muun vastaavan pyyntivälineen käyttäminen sallittaisiin villisian metsästyksessä. Näin lisättäisiin villisikakannan rajoittamiseksi ja afrikkalaisen sikaruton (ASF) leviämisen estämiseksi käytettäviä keinoja. Ehdotettu muutos toteuttaisi maa- ja metsätalousministeriön asettaman villisikatyöryhmän (HARE 047:00/2014) mietintöön sisältyvää toimenpideohjelmaa.

3 Yksityiskohtaiset perustelut

10 § *Rautojen käyttäminen*

Pykälässä säädetään rautojen käyttämisestä eräiden riistalajien metsästykseseen ja rauhoittamattomien nisäkkäiden pyydystämiseen. Pykälästä poistettaisiin säännökset, jotka koskevat minkkiä ja piisamia.

Hallituksen esitys laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain ja metsästyslain muuttamisesta (HE 286/2018 vp) on eduskunnan käsiteltävänä. Esityksessä ehdotetaan metsästyslakia muutettavaksi siten, ettei lakia enää sovellettaisi pesukarhuun, piisamiin, rämemajavaan eikä supikoiraan, jotka on Euroopan unionin lainsäädännössä määritelty haitallisiksi vieraslajeiksi. Samalla kansallisesti merkittävien haitallisten vieraslajien luetteloon kuuluva minkki poistettaisiin metsästyslain soveltamisalasta. Metsästysasetukseen tehtäisiin edellä mainitusta lainmuutoksesta johdettavat tekniset muutokset.

11 § *Loukun, aitauksen ja jalkanarun käyttäminen*

Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännökset, jotka koskevat piisamia, supikoiraa, ja minkkiä. (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla)

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että elävänä pyytävää loukkaa tai muuta vastaavaa pyyntivälinettä saisi käyttää nykyisin sallittujen lajien lisäksi myös kultasakaalin ja villisian pyydystämiseen. Hallituksen esitys laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain ja metsästyslain muuttamisesta (HE 286/2018 vp) on eduskunnan käsiteltävänä. Esityksessä ehdotetaan metsästyslakia muutettavaksi siten, että kultasakaali lisättäisiin metsästyslaissa säädettyihin riistalajeihin.

Villisian osalta muutoksella tehostettaisiin metsästystä lisäämällä afrikkalaisen sikaruton (ASF) leviämisen estämiseksi käytettäviä keinoja. Tavoitteena on villisikakannan kasvun rajoittaminen ja siten tautiriskin vähentäminen. Afrikkalaisen sikaruton mahdollinen leviäminen Suomeen aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia menetyksiä sikataloudelle. Maa- ja metsätalousministeriön 11.12.2014 asettaman villisikatyöryhmän (HARE 047:00/2014) tehtävänä oli selvittää Suomen villisikakannan tilannetta ja linjata toimenpiteet, joiden avulla villisikakantaa hoidetaan ja sen tilannetta hallitaan metsästyslainsäädännön ja eläintautilainsäädännön nojalla, ottaen huomioon erityisesti sikaruton leviämisen estämiseksi tarvittavat toimenpiteet. Villisikatyöryhmän mietinnön (MMM 2015:1) sisältämässä toimenpideohjelmassa ehdotetaan sallittavaksi elävänä pyytävän loukun käyttö villisian metsästyksessä.

12 § *Koiran käyttö hirvieläinten metsästyksessä*

Voimassa olevan pykälän mukaan hirvieläinten metsästyksessä ei saa käyttää kytke-mättömänä sellaista ajavaa koiraa, jonka säkäkorkeus on yli 28 senttimetriä. Sääntely on voimakkaasti rajannut ajavien koirien käyttöä hirvieläinten metsästyksessä, sillä ajavina koirina käytettävät koirat ovat olleet käytännössä mäyräkoirarotuja, jotka si-nänsä soveltuvat hyvin erityisesti pienten hirvieläinten metsästyksen.

Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että hirvieläimen metsästyksessä käytettävän ajavan koiran suurin sallittu säkäkorkeus olisi 39 senttimetriä. Tällöin voi-taisiin ottaa käyttöön aiempaa laajemmin sellaisia koirarotuja, joita esimerkiksi Ahvenanmaalla ja Ruotsissa käytetään hirvieläinten metsästyksessä. Säkäkorkeuden muut-taminen esitetyllä tavalla mahdollistaisi muun muassa dreeverin käyttämisen ajavana koirana hirvieläinten metsästyksessä. Dreeveriä on käytetty perinteisesti Ruotsissa metsäkauriin metsästyksen.

FCI:n (Kansainvälinen koiranjalostusliitto) hyväksymän rotumääritelmän mukaan dreeverin tavoitesäkäkorkeus on 30–38 senttimetriä. Asetusehdotuksen mukaan aja-van koiran säkäkorkeusraja korotettaisiin 39 senttimetriin. Ehdotettu muutos toisi myös muita tarkoitukseen sopivia koirarotuja, kuten esimerkiksi tietyt bassetrodut, hir-vieläinten metsästyksessä sallituiksi ajaviksi koiriksi. Tavoitteena on, että hirvieläin-ten metsästyksessä käytettäisiin hitaasti ajavia koiria samalla tavalla kuin Ahvenan-maalla, Ruotsissa ja Norjassa sekä useissa Keski-Euroopan maissa. Hitaasti ajavan koiran tunnusmerkit ovat hidas ajovauhti ja jälkitarkka ajotapa. Säkäkorkeusrajan nosto 39 senttimetriin voi kuitenkin tuoda mahdolliseksi myös monien ilmavainuisten ja nopeiden koirien käytön hirvieläinten metsästyksessä, josta voi seurata eettisiä on-gelmia esimerkiksi tietyissä lumiolosuhteissa. Mikäli tällaisten nopeiden koirien käyttö lisääntyy hirvieläinten metsästyksessä tai niiden avulla tapahtuvasta metsästyk-sestä muodostuu ongelmia, voi maa- ja metsätalousministeriö rajoittaa tai kieltää tie-tyillä roduilla metsästäminen, jos metsästyksen tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää (ML 38 §).

14 a § *Lehtipuhaltimen käyttäminen*

Pykälästä poistettaisiin säännökset, jotka koskevat supikoiraa, minkkiä ja pesukarhua. (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla)

16 a § *Luotiasetta koskevat yleiset vaatimukset*

Pykälän 2 momentin 1 kohtaa muutettaisiin siten, että kultasakaali lisättäisiin kohdassa mainittuihin riistalajeihin, joita saa ampua vain aseella, jonka patruunan luodin paino on vähintään 2,5 grammaa ja osumaenergia 100 metrin päässä piipun suusta mitattuna vähintään 200 joulea tai jonka patruunan luodin osumaenergia on luodin painosta riip-pumatta piipun suusta mitattuna vähintään 300 joulea.

Lisäksi kohdasta poistettaisiin säännökset, jotka koskevat supikoiraa, pesukarhua ja rämemajavaa (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla).

17 § *Haulikon kaliiperi*

Pykälästä poistettaisiin säännös, joka koskee piisamia. (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla)

20 § *Jousiasetta koskevat yleiset vaatimukset*

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että kultasakaali lisättäisiin jousella metsästettävien riistalajien joukkoon. Lisäksi momentista poistettaisiin säännökset, jotka koskevat piisamia, rämemajavaa, supikoiraa, pesukarhua ja minkkiä. (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla)

Momenttia ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että hirvi lisättäisiin jousella metsästettäviin riistalajeihin. Ehdotetulla muutoksella tuettaisiin jousimetsästyksen suosion myönteistä kehitystä, varoalueiltaan haastavien alueiden metsästysmahdollisuuksia ja erätalouden toimintaedellytyksiä. Metsästysjousen käyttö sallittiin vuonna 2017 villisian, kuusipeuran, saksanhirven, japaninpeuran, valkohäntäpeuran, metsäpeuran ja muflonin metsästyksessä. Asiaa koskeva metsästysasetuksen muutos (516/2017) on tullut voimaan 7 päivänä elokuuta 2017. Kokemukset muutoksesta ovat olleet myönteisiä. Suomen Jousimetsästäjien Liitto ry:lle muutos on näyttäytynyt kasvavana määränä kurssikyselyitä ja kasvavana harrastajien määränä.

Metsästysjousi on havaittu käyttökelpoiseksi erityisesti asustuksen lähellä tapahtuvassa hirvieläinten metsästyksessä. Pienempi varoalue ja vähäisempi meluhaitta puoltavat jousiasen käyttöä sellaisilla haastavilla alueilla, missä luotiaseen käyttäminen ei ole aina suositeltavaa. Kuitenkin tarve hirvien aiheuttamien vahinkojen torjuntaan usein korostuu asustuksen läheisyydessä. Jousimetsästyksen laajempaa sallittavuutta perustelevat myös hirvieläinten metsästysaikoihin viime vuosina tehdyt muutokset, jotka ovat lisänneet mahdollisuuksia vahtimismetsästykseseen. Esimerkiksi hirven osalta pellolta tapahtuva vahtimismetsästys on sallittua suuressa osassa maata jo syyskuun 1 päivästä lähtien.

Hirven koko ei ole esteenä jousiasen käytölle. Leikkaavalla kärjellä varustettu nuoli aiheuttaa vitalialueelle osuessaan nopean verenpaineen laskun ja kuoleman. Asetusehdotuksessa säädettäisiin kuitenkin lisävaatimuksista, jotka hirvenmetsästyksessä käytettävän jousiasen ja nuolen tulisi täyttää. Pykälän 2 momentin sääntelyä muutettaisiin lisäämällä momenttiin säännös, jonka mukaan hirven ampumiseen saa käyttää vain sellaista jousiasetta, jonka jännittämiseen tarvittava voima on vähintään 240 newtonia (240 N).

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin hirvenmetsästyksessä käytettävän nuolen ominaisuuksista siten, että hirven ampumiseen käytettävässä nuolessa tulisi olla kiinteä leikkaava kärki, jonka halkaisija on vähintään 25mm. Lisäksi nuolen kokonaispainon tulisi olla vähintään 30 grammaa.

Useimmat teollisesti valmistetut metsästyskärjet täyttävät vaaditun mitan. Kiinteä kärki läpäisee mekaanisia kärkiä hieman kapeamman rakenteensa vuoksi kohteen tehokkaammin ja kestää paremmin osumia suurempiin luihin. Yleisesti käytettävien

metsästysnuolien vähimmäispainot ovat riittävällä tasolla hirveä pienempiä riistaeläimiä ammuttaessa, mutta hirven ampumiseen käytettävän nuolen vähimmäispainosta on syytä säätää erikseen.

Pykälän nykyinen 4 momentti siirtyisi uudeksi 5 momentiksi siten muutettuna, että metsästyslain 21 §:ssä tarkoitetun ampumakokeen suorittamisvelvollisuus koskisi myös hirvenmetsästyksessä ampujana toimivaa henkilöä.

20 a § *Ilma-aseen käyttäminen*

Pykälän 1 momentissa säädetään eläimistä, joiden tappamiseen voi rakennuksen sisällä käyttää ilma-asetta. Ilma-aseen käyttäminen on muiden kuin 1 momentissa mainittujen lajien osalta mahdollista vain Suomen riistakeskuksen poikkeusluvalla. Momentin sääntelyä muutettaisiin siten, että ilma-asetta voitaisiin käyttää rakennuksen sisällä myös naakan tappamiseen. Ehdotetulla muutoksella vähennettäisiin poikkeuslupien myöntämisestä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

Lisäksi momentista poistettaisiin säännös, joka koskee minkkiä. (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla)

24 § *Yleiset rauhoitusajat*

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädetään piisamin rauhoitusajasta. Kohta ehdotetaan kumottavaksi. (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla)

25 § *Erityiset rauhoitusajat*

Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännökset, jotka koskevat supikoiraa, pesukarhua, minkkiä ja rämemajavaa. (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla)

25 a § *Rauhoittamattomien lintujen rauhoitusajat*

Laki metsästyslain muuttamisesta (555/2018) on tullut voimaan 1. päivänä elokuuta 2018. Lakia muutettiin siten, että naakka lisättiin metsästyslain rauhoittamattomien lintujen luetteloon. Naakkojen pyydystäminen ja tappaminen on ollut mahdollista viime elokuun alusta lähtien. Metsästysasetuksessa ei ole kuitenkaan säädetty naakan rauhoitusajasta.

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY (*jäljempänä lintudirektiivi*) sisältää säännökset luonnonvaraisten lintujen suojelusta ja pyydystämisestä. Lintudirektiivin 7 artiklan mukaan direktiivin liitteessä II lueteltuja lajeja voidaan metsästä yhteisön alueella kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Liitteen II/A lajien metsästys on sallittua yhteisön alueella. Liitteen II/B lajien metsästys on sallittua vain niissä jäsenvaltioissa, joista on siinä maininta. Naakka on mainittu Suomen kohdalla liitteessä II/B. Lintudirektiivin 7 artikla edellyttää, että edellä mainittujen liitteiden mukaiset lajit ovat rauhoitettuja niiden pesimisaikana ja eri lisääntymis- ja poikastenkasvatusvaiheissa.

Metsästysasetuksen sääntelyä on tarkistettu (1238/23.12.1999, 224/15.3.2001 ja 664/19.7.2001) rauhoittamattomien lintujen rauhoitusajojen osalta useita kertoja Eu-

roopan unionin komission valvontamenettelyn johdosta. Voimassa olevat osittain porastetut rauhoitusajat perustuvat lajien muutto- ja pesimisaikoihin. Komissio on laatinut lintudirektiivin keskeisiä käsitteitä koskevan asiakirjan (Key Concepts of article 7(4) of directive 79/409/EEC), joka sisältää kunkin jäsenvaltion toimittamat tiedot lintudirektiivin liitteen II lajien lisääntymiskausista. Asiakirjan mukaan naakan lisääntymiskausi ajoittuu Suomessa 20.4.—20.7. väliselle ajankohdalle.

Keskeisiä käsitteitä koskevan asiakirjan tiedot lisääntymiskausista annetaan 10 päivän tarkkuudella. Yhden 10 päivän jakson päällekkäisyys metsästyskauden ja lisääntymiskauden välillä luokitellaan ”teoreettiseksi päällekkäisyydeksi”, koska on mahdollista, että kyseisenä aikana päällekkäisyyttä ei todellisuudessa ole.

Pykälän 1 momenttia muutettaisiin lisäämällä siihen uusi 3 kohta, jossa säädettäisiin naakan rauhoitusajasta. Naakka olisi rauhoitettu 1.5.—10.7. välisenä aikana. Lyhyt rauhoitusaika vähentäisi poikkeuslupien tarvetta, sillä rauhoitusaikana naakkoja voi pyydystää vain Suomen riistakeskuksen poikkeusluvalla. Nykyiset 3 ja 4 kohdat siirtyisivät kohdiksi 4 ja 5.

26 § *Euroopanmajavan ja kanadanmajavan pesän rauhoitus*

Pykälän 1 momentista poistettaisiin säännös, joka koskee piisamia. Pykälän otsikko tarkistettaisiin vastaamaan pykälän uutta sisältöä. (katso perustelut edellä ehdotuksen 10 §:n kohdalla)

4 Vaikutukset

Jousiaseen laajempi käyttömahdollisuus houkuttelisi uusia harrastajia hirvenmetsästyksen pariin ja tehostaisi siten metsästystä. Vaikka jousella metsästäminen ei tulisi edustamaan pääsääntöistä menetelmää hirvikantojen sääntelyssä, helpottaisi se osaltaan metsä- ja satovahinkojen torjuntaa. Tietyillä asutuksen läheisyydessä olevilla alueilla jousi voi olla jopa ainoa käyttökelpoinen väline vahinkojen torjuntaan. Jousen käytön salliminen synnyttäisi uuden kiinnostavan metsästysmuodon ja parantaisi erätalouden toimintaedellytyksiä. Hirven jousimetsästys on yleistä Pohjois-Amerikassa, mutta Pohjoismaissa vastaavaa metsästysmahdollisuutta ei vielä ole.

Hirvieläintä ajavan koiran säkäkorkeusrajan korottaminen toisi uusia koirarotuja ja harrastajia mukaan hirvieläinten metsästyksen. Metsästys tehostuisi myös käytännön tasolla, sillä kookkaampien koirien käyttäminen mahdollistaisi metsästyksen nykyistä haastavammissa lumiolosuhteissa.

Naakkojen pyydystäminen on rauhoitusaikana mahdollista vain Suomen riistakeskuksen myöntämän poikkeusluvan tai ilmoitusmenettelyn nojalla. Ehdotettu lyhyt rauhoitusaika vähentäisi poikkeuslupien tarvetta. Naakan lisääminen metsästysasetuksen 20 a §:ssä mainittuihin lajeihin, joiden tappamiseen voi rakennuksen sisällä käyttää ilma-asetta, vähentäisi myös osaltaan poikkeuslupien tarvetta ja Suomen riistakeskukselle aiheutuvaa hallinnollista taakkaa.

5 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä yhteistyössä Suomen riistakeskuksen kanssa.

Asetusehdotus annettiin lausunnolle 14.1.2019 päivätyllä pyynnöllä ja se oli nähtävillä myös maa- ja metsätalousministeriön verkkosivuilla. Lausuntoa pyydettiin.....

6 Laintarkastus

7 Voimaantulo

Asetus esitetään tulevaksi voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2019.